

PUHE PIIRIN NAISTOIMIKUNNAN KOKOUKSESSA SALOSSA 17.8.2011

Naisjaoston rooli Salon Seudun Sotaveteraaneissa

Salon Seudun Sotaveteraanien laajasti arvostettu tapa toimia perustuu tukevaan kolmijalkaan. Kolmijalan osina on vuonna 1966 perustettu yhdistys, vuonna 1971 perustettu naisjaosto ja vuonna 1998 perustettu tukijaosto. Jäseniä yhdistyksessä oli 1.1.2011 yhteensä 803, joista rintamatunnusveteraaneja 274, naisjaostossa 206 (puolisoita 56 ja leskiä 150) ja tukijäseniä 323.

Alkuvuosikymmeninä yhdistyksen hallitus hoiti kaikki veteraanien ja naisjaoston johtokunta jaoston jäsenten asiat. Puheenjohtajien koti oli toimistona ja asiakkaita kävi runsaasti. Veteraanipuheenjohtajan yksityiskodin rauha siinä vähän järkkyi, isolla sydämellä kuitenkin tehtiin töitä veteraaniveljien ja -sisarten tarpeita palvellen. Veteraaniväelle osoite oli selvä, kun puheenjohtaja Kosti Aho hoiti samassa osoitteessa 20-vuoden ajan veteraaniväen asioita puheenjohtajana. Naisjaostossa lähes sama tilanne, koska vain kaksi puheenjohtajaa oli samalla aikajaksolla. Todettakoon, että puheenjohtajien vaihtuvuus on koko historian aikana ollut vähäistä, sillä nykyiset puheenjohtajat ovat viidensiiä niin yhdistyksessä kuin naisjaostossakin.

Vuosi 1992 toi muutoksen. Niin yhdistyksen, kuin naisjaoston puheenjohtajien vaihduttua 1990-luvun alussa, alettiin pohtia oman toimiston perustamista. Salon Laulu-Seppöjen toimistosta vapautui tilaa kolmeksi päiväksi viikossa keskipäivän kummaltakin puolelta. Tehtiin vuokrasopimus ja nimeksi annettiin Veteraanipaja. Veteraanipajasta muodostui yhdistyksen ja sen naisjaoston kaiken toiminnan keskipiste. Veteraanien asioita hoidettiin alkuun puheenjohtajan ja sihteerin toimesta, mutta siirryttiin muutaman vuoden kuluttua käyttämään toimiston hoidossa työvoimahallinnon pitkäaikaistyöttömiä. Naisjaoston johtokunta piti Pajassa kanttiinia, josta kahvia ja emäntien itse tekemää pullaa oli aina aukioloaikoina saatavissa ja jokainen maksoi ”säästöpossuun” oman harkintansa mukaan. Joku ei maksanut mitään, suurin osa kuitenkin markoissa 5 – 10mk. Silloin tällöin possusta löytyi 50 markan seteli. Näin elettiin ja veteraaneja palveltiin aina 1990-luvun loppuun asti. Uusi tapa toimia tuli tukijaoston perustamisen myötä, josta vähän myöhemmin tässä esityksessä.

Seuraavassa esitän 30 ensimmäisen vuoden toiminnasta muutamia otteita.

Naisjaosto perustamiskokouksessa hyväksyttiin jaoston tarkoitukseksi tukea Suomen Sotaveteraaniliiton vastaavan yhdistyksen rintamatunnusjäsenille kohdistettua työtä ja suorittaa huoltotyötä sotaveteraanien ja näiden perheiden keskuudessa oman paikkakunnan yhdistyksen alaisena. Toiminnastaan naisjaosto on vastuussa yhdistyksen hallitukselle ja piirin naistoimikunnalle tai tarvittaessa suoraan Sotaveteraaniliiton Naisjärjestölle. Muilta osin päätettiin

toimia yhdistyslain säädösten mukaisesti. Jaostoa ei rekisteröidä, vaan se toimii Salon Seudun Sotaveteraanien alaisena jaostona.

Naisjaoston perustava kokous oli 17.11.1971. Järjestäytymisen jälkeen alkoi heti tammikuussa 1972 suunnitelmallinen toiminta, joka antoi pohjaa tarkoituksen toteuttamiseen niin veteraaniväen palveluissa kuin jaoston talouden hoitamisessa. Samalla se antoi osallistujille yhdessä oloa ja sosiaalista kanssakäymistä. Näin alkoivat joka toinen viikko pidettävät ompeluseurat iltaisin ja väliviikkojen iltapäivisin tiistai-kerhot, joihin kutsuttiin sotaveteraanit mukaan. Kokoonnuttiin pankkien, kaupungin ja seurakunnan tiloissa. Naisjaosto vastasi järjestelyistä. Salon markkinat, myyjäiset ja joulujuhlat hoituivat samalla tavalla.

Ilmapiiri oli mukaansa tempaavaa, josta kertoo mm. Saimi Koskisen runo, joka julkaistiin myös Salon Seudun Sanomien kynäilijän nurkassa. Näin se kuului:

”On istuttu monta iltaa aina syksystä kevääseen.
Kesä kun syksyyn ehti, kokoonnumme me uudelleen.
On meillä hauskaa täällä seurustellen ja nauraen,
käsityötä samalla tehden miesten sukkaa kutoen.
On monenlaista puuhaa meillä veteraaniniaisilla,
hernesopat ja kahvit myydään kun on Salossa markkinat.

Koittaessa suuren juhlan, itsenäisyyden ja vapauden,
siihen juhlaan jokaiselle rusetti tehtiin pieni sinivalkoinen.
Joutuessa joulujuhlaan tuli joulumyyjäiset,
on meillä myynnissä paljon, liinat, sukat ja lapaset.
Jouluaaton hämärtyessä pukki oveen kolkuttaa,
silloin veteraaniveljet joulupakettimme saa.

Näissä merkeissä toimiessamme ovat vuotemme vierineet,
oomme istuneet monta iltaa aina syksystä kevääseen.

Hyvät veteraanisiskot!
Meidän työtämme tarvitaan
avuks´ sodassa kärsineiden ja tään
RAKKAAN ISÄNMAAN.”

Yhdistyksemme ja sen naisjaoston vuosijuhlat sekä suuret valtakunnalliset ja maakunnalliset tapahtumat tarjoiluineen, olivat naisjaoston jäsenille kunnian ja arvostuksen paikka. Se mielihyvä joka niistä saatiin, on kantanut näihin päiviin asti. Siitä kertoo keskustelut, joita olen heidän kanssaan käynyt.

Naisjaosto toimi hyvin isänmaalliselta pohjalta. Siitä kertoo mm. se, että Salon Seudun Sotaveteraanit saivat oman Suomen lipun yhdistyksen vuosikokouksessa 16.2.1975. Lipun lahjoitti yhdistyksen naisjaosto.

Naisjaoston suuria projekteja olivat sisarpäivät ja liittouhlat. Niihin valtakunnallisiin tapahtumiin osallistuttiin jokaiseen. Sisarpäiville osallistuttiin ensimmäisen kerran vuonna 1979 ja aina kymmenien osanottajien voimin. Liittopäivillä käynnit alkoivat 1973 Turussa ja siitä lähtien joka kerta eri puolilla Suomea. Naisjaoston jäsenet olivat niissäkin mukana ja täysin linja-auto kuormin oltiin liikkeellä. Pohjoisimpana paikkana oli Rovaniemi ja idässä Joensuu.

Tukijaoston perustaminen ja sen toiminta antoi yhdistykselle uutta virtaa. Tukijaostosta tuli vähin erin yhdistyksen operatiivisen toiminnan toteuttaja. Yhdistyksen varainhankinta siirtyi veteraanijäseniltä nuoremmille. Naisjaosto oli talousprojekteissa mukana Pajan kahvion ja osa sen jäsenistä myös Salon markkinoilla aina 2005 asti. Jaoston perusjäsenten ikä ja yhdistyksen toiminnan laajentuminen toi toimintaan mukaan veteraanien tyttöjä ja poikia, jotka nykyisin hoitavat kaikki talousprojektit.

Naisjaoston tuotot tulevat lähinnä Veteraanipajan kahviosta ja naisten jäsenmaksuista. Niillä maksetaan jaoston huomionosoitukset, Sotaveteraanilehden vuosimaksu, piirin jäsenmaksu ja naisjaoston itse järjestämät matkat kuntoutuslaitoksiin.

Niin meillä Salossa, kuin muissakin yhdistyksissä käytäntönä oli, että naisjaostolla oli oma jäsenmaksu ja yhdistyksellä oma. Tämä merkitsi sen, että rintamatunnusnaiset maksoivat kaksi jäsenmaksua, toisen naisjaostolle ja toisen yhdistykselle. Hallituksemme päätti vuonna 2000, että tämä vääristymä pitää poistaa ja kaikki jäsenet maksavat vain yhden jäsenmaksun. Miesten jäsenmaksut kirjautuivat yhdistyksen jäsenmaksutilille ja naisten, myös tukinaiset, naisjaoston jäsenmaksutilille. Naisjaosto pitää oman vuosikokouksensa, jossa myös hyväksytään naisjaoston tilinpäätös ja budjetti. Naisjaoston tilinpäätös ja budjetti sisältyy yhdistyksen tilinpäätökseen. Tämä jo siksi, että kirjanpitolain mukaan rekisteröitymättömän jaoston tilit pitää esittää katto-organisaation tilinpäätöksessä.

Saman hallituksen päätöksen mukaan veteraanit, puoliset ja lesket ovat samanarvoisia yhdistyksen palvelujen saajina. Hallitus perusteli päätöstään sillä, että sodassa isänmaan puolustus oli koko kansakunnan taistelu. Kotirintama naiset, joita valtiovallan taholta ei ole mitenkään huomioitu kuntoutuksia ja muita etuja jaettaessa, katsottiin ainakin yhdistyksessämme kuuluvan veteraani-etujen piiriin.

Yhdistyksemme hallitus on myös päättänyt, että seuraavat taloudelliset tuet maksetaan veteraanien puolisoille ja leskille samoin kuin veteraaneille:

- Kolme ilmaista jalkahoitoa vuodessa (vaihtoehto hieronta)
- Merkkipäivän onnitteluadressin mukana yksi jalkahoidon lahjakortti
- Veteraaniavustajan palvelut kerran kuukaudessa 10 eurolla

- retket ja matkat 5 €/kerta.
- piirin ja liiton tuet käyttötarvikkeille (esim. silmälasit)
- Sotaveteraanilehti ja joululehti

Yhdistyksen rahavirrat ovat tänä vuonna yhteensä noin 110.000 €. Rahavirrat muodostuivat seuraavista tuloista: Sotaveteraanipiirin, kaupungin, seurakunnan ja yritysten tuet 35 %, veteraanikeräys 10 %, veteraanien kotipalvelu 8 %, lahjoitukset 2 %, tukijaoston aktiviteetit 25 % ja loput katettiin yhdistyksen ja naisjaoston tasevaroista.

Henkisen ja hengellisen vireyden palvelut Veteraanipajalla kaksi kertaa viikossa:

- runotunnit, haitarinoitotunnit, hengellisten laulujen tunnit, kaupungin vanhuspalveluneuvojan tunnit, sota-ajanlaulujen tunnit, naiskvartetin laulutunnit, miestrion laulutunti, hartaushetki ja virsilaulutunnit. Lisäksi tiistaikerhot jatkuvat kerran kuukaudessa ja kesäkuukausina ollaan Lehmirannan Rantapirtillä viettämässä iltapäivää ohjelman ja saunomisen merkeissä.

Veteraanipajasta on muodostunut monen veteraaninaisen toinen koti. Täydentävänä ovat päivystyspäivät veteraanien kanssa. Nämä korvaavat sen, että kahviopalvelut ovat siirtyneet nuorempien hoitoon. Jokaisella pajatoimijalla on yksi ”työpäivä” neljän viikon välein.

Tänään Salon Seudun Sotaveteraaneissa veteraaniväki edustaa yhdistystä ja ovat sen keulakuvana. Tukijäsenet vastaavat kaikesta operatiivisesta toiminnasta.

On tullut aika, jolloin veteraaniväen askel on lyhentynyt ja madaltunut. Tarvitaan nuorempaa voimaa toiminnan pyörittämiseen.

Tästä kertoo myös Veteraanin iltahuuto säikeissään, joka olkoon meidän jälkipolvien motto:

Lapset ja lastemme lapset, teidän nyt vuoronne on.

Hoivatkaa, kohta poissa on veljet. Muistakaa, heille kallis ol maa.

Kertokaa lasten lapsille lauluin, himmetä ei muisto koskaan saa.